

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Σχολή Οικονομίας, Διοίκησης και Πληροφορικής

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

ΑΤΕΙ Πελοποννήσου

Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών

Δι- ιδρυματικό Π.Μ.Σ.: «Επιχειρηματικότητα και Διακυβέρνηση»

Θέμα Διπλωματικής Εργασίας:

«Η συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη συμβουλευτική υποστήριξη των θυμάτων οικογενειακής βίας: Η περίπτωση του Συμβουλευτικού Κέντρου Γυναικών Καλαμάτας»

Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια: Ευγενία Παν. Πετροπούλου

A.M.: 4042201503038

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: κα Τριανταφυλλοπούλου Αθανασία

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2017

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα εργασία αποτελεί διπλωματική εργασία στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών «Επιχειρηματικότητα και Διακυβέρνηση» των τμημάτων Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών του ΤΕΙ Πελοποννήσου και των Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Έχοντας ολοκληρώσει τη μεταπτυχιακή αυτή εργασία, αισθάνομαι την υποχρέωση να ευχαριστήσω όλους όσοι συνέβαλαν με το δικό τους τρόπο στην αποπεράτωσή της.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλω στην υπεύθυνη καθηγήτρια κυρία Τριανταφυλλοπούλου Αθανασία για την άψογη συνεργασία, την καθοδήγηση, τις παρατηρήσεις επί της οργάνωσης και το προσωπικό της ενδιαφέρον καθ' όλη τη διάρκεια της συγγραφής. Ήταν πάντα διαθέσιμη να μου προσφέρει τις γνώσεις και την εμπειρία της για τη βαθύτερη κατανόηση του θέματος.

Ευχαριστώ επίσης το Κέντρο Συμβουλευτικής Στήριξης Γυναικών Καλαμάτας για την πολύτιμη βοήθεια τόσο στο πρακτικό μέρος όσο και στην υπόδειξη βιβλιογραφικού υλικού, καθώς και όλες εκείνες τις γυναίκες που έμαθαν για την εν λόγω εργασία και με παρότρυναν να συνεχίσω να δικαιώνω όλες εκείνες που έπεσαν θύματα της βίας των ανδρών.

Τέλος θέλω να ευχαριστήσω την οικογένειά μου και τους φίλους μου για την υποστήριξη και να αφιερώσω την εργασία μου στις γυναίκες που αντέχουν, υπομένουν, επαναστατούν, σε όσες έσπασαν τη σιωπή και όσες σιωπούν ακόμη. Στις γυναίκες που είναι καταδικασμένες από τη στιγμή που γεννιούνται να αποδεικνύουν ότι είναι άξιες, δυνατές και ίσες με τους άνδρες.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το πρόβλημα της κακοποίησης των γυναικών και ιδιαίτερα η ενδοοικογενειακή βία αποτελεί ένα συνεχώς εξελισσόμενο ζήτημα με αρνητικές διαστάσεις. Στη Χάρτα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ θεσπίζονται η ίση μεταχείριση της γυναίκας, η προστασία των δικαιωμάτων της και η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Τις τελευταίες δεκαετίες γίνονται προσπάθειες για την ίση αντιμετώπιση των γυναικών στις πολιτισμένες κοινωνίες χωρίς αυτό να σημαίνει ότι είναι λίγες οι φορές που η γυναίκα πέφτει θύμα κακοποίησης ακόμη και μέσα στο ίδιο της το σπίτι, ένα περιβάλλον που θεωρείται προστατευμένο. Η βία μέσα στην οικογένεια πάντα υπήρχε, παλιότερα ήταν ταμπού και παρέμενε μυστικό μεταξύ θύτη και θύματος. Πρόσφατες έρευνες έφεραν στο φως ότι μια στις πέντε γυναίκες έχει κακοποιηθεί από σύντροφο ή σύζυγο τουλάχιστον μια φορά στη ζωή της.

Η παρούσα εργασία εστιάζει στη γυναίκα - θύμα ενδοοικογενειακής βίας με βασικό ερώτημα αν γνωρίζει ποιοι φορείς ή οργανώσεις μπορούν να τη βοηθήσουν κι αν όντως αυτοί οι φορείς είναι αποτελεσματικοί. Δυστυχώς τα στατιστικά δεν αφήνουν περιθώρια αδιαφορίας. Η βία δεν κάνει διακρίσεις, δεν συναντάται σε υποβαθμισμένες οικογένειες, οικονομικά ασθενείς, με προβλήματα αλκοολισμού ή ουσιών, με στοιχειώδη ακόμη και ελλιπή μόρφωση. Αντίθετα το πρόβλημα διευρύνεται και σε οικογένειες ανώτερων κοινωνικά στρωμάτων με οικονομική επιφάνεια και σε συζύγους με υψηλή μόρφωση. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις τα θύματα υποβαθμίζουν το πρόβλημα ή ακόμη χειρότερα το αποσιωπούν με συνέπειες όπως η χαμηλή αυτοεκτίμηση, ενοχικά σύνδρομα και άσχημη ψυχολογία.

Με αυτά τα δεδομένα αναλύεται το προφίλ και οι απόψεις των ερωτώμενων, τα βιώματα αναφορικά με τη διαχείριση περιπτώσεων ενδοοικογενειακής βίας υπό το πρίσμα της διαφορετικότητας των εξεταζόμενων περιοχών που απαντήθηκε το ερωτηματολόγιο της έρευνας.

Πέρα από τη βιβλιογραφική έρευνα, η εργασία στηρίχθηκε κυρίως στο εμπειρικό κομμάτι μέσω συνεντεύξεων και ερωτηματολογίων. Τα συμπεράσματα που βγήκαν θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ανησυχητικά ή έστω να προβληματίσουν. Ελάχιστες γυναίκες υπήρξαν τυχερές και δεν βίωσαν τον εφιάλτη της κακοποίησης, οι περισσότερες είναι μέρος των θλιβερών στατιστικών.

Ως διαπίστωση όλων των παραπάνω προκύπτει ότι οι σύγχρονες δημοκρατικές κοινωνίες οφείλουν να έχουν θεμέλιο λίθο την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας. Η παιδεία, η σωστή διαπαιδαγώγηση και η προβολή των ισορροπημένων οικογενειακών προτύπων, ο αλληλοσεβασμός και η ισότιμη αντιμετώπιση των δύο φύλων επίκειται να οδηγήσουν στη μείωση των φαινομένων ενδοοικογενειακής βίας. Ανέκαθεν ο θεσμός της οικογένειας περνούσε κρίση, πολύ περισσότερο τώρα, παρόλα αυτά μέσα από συλλογική προσπάθεια μπορεί να επιτευχθεί η αρμονική συμβίωση μέσα στην κοινωνία.

Λέξεις κλειδιά: Κακοποίηση των γυναικών, ενδοοικογενειακή βία, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Κέντρα Συμβουλευτικής Στήριξης Γυναικών

Abstract

The problem of abuse against women, particularly domestic violence is an ever evolving issue with negative dimensions. The Charter of Human Rights, the UN adopted the equal treatment of women, the protection of the rights and equality between men and women.

In recent decades there are efforts for equal treatment of women in civilized societies without this meaning that the number of times that the woman is the victim of abuse even in her own home, an environment is considered protected. Violence in the family is always there, it was formerly taboo and remain secret between perpetrator and victim. Recent research revealed that one in five women is abused by a partner, the spouse at least once in her life.

This paper was performed in order to answer the basic question of whether the woman knows her rights and therefore it can be defended if know which bodies or organizations can be of assistance if indeed these bodies are effective. Unfortunately, the statistics leave no room for indifference. Violence does not discriminate, not found in deprived families, economically patients with alcoholism or substance with elementary even incomplete education. Rather the problem is widening and social overburden families with financial standing and highly educated wives. In all these cases the victims

underestimate the problem even worse silent with consequences such as low self-esteem, guilt syndromes and bad psychology.

With these data we analyze the profile and the views of respondents, the experiences on the management of domestic violence cases in the light of the diversity of the areas concerned which answered the questionnaire survey.

Apart from the literature search, the work was based mainly on the empirical part through interviews and questionnaires. The conclusions that came out could be considered alarming or even confuse. Few women were lucky and did not experience the nightmare of abuse, most are part of the grim statistics.

As noted above all that the modern democratic societies must have a foundation protecting human rights and dignity. Education, proper education and the promotion of balanced family models, mutual respect and equal treatment of the sexes is about to lead to the reduction of domestic violence. Historically the institution of family crisis passed, much more now, however through collective effort harmonious coexistence in society can be achieved.

Keywords: Abuse of women, domestic violence, Local Authorities, Counselling Women's Support

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
----------------	---

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Η κακοποίηση των γυναικών ως κοινωνικό φαινόμενο

Κεφάλαιο 1^ο

1.0 Η κακοποίηση των γυναικών	5
1.1 Ο ορισμός της βίας κατά των γυναικών	6
1.2 Οι μορφές της γυναικείας κακοποίησης	
1.2.1 Η ενδοοικογενειακή βία	7
1.2.2 Η αναγνώριση της σωματικής βίας	11
1.2.3 Λιγότερο γνωστές μορφές βίας	14

Κεφάλαιο 2^ο

2.1 Ιστορική αναδρομή	18
2.2 Στοιχεία	20

Κεφάλαιο 3^ο

Συμβουλευτικοί φορείς - φορείς υποστήριξης

3.1 Η συναισθηματική κατάσταση των γυναικών	22
3.2 Συμβουλευτική αγωγή και ψυχοθεραπεία	23
3.3 Θεραπευτική αγωγή ζευγαριών	24
3.4 Ο κοινωνικός περίγυρος	25
3.5 Η συμβολή των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	26
3.6 Η αστυνομική παρέμβαση	28
3.7 Ο ρόλος της Εκκλησίας	29
3.8 Η κακοποίηση των γυναικών στην Ευρώπη	30

Μέρος Δεύτερο

Η υποστήριξη των γυναικών: Η θέση της πολιτείας και δημόσιων και ιδιωτικών φορέων

Κεφάλαιο 4^ο

4.1 Η συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο πρόβλημα της ενδοοικογενειακής βίας με την κοινωνική πολιτική	32
---	----

Κεφάλαιο 5ο

Οι επιλογές του νομοθέτη ως προς την ενδοοικογενειακή βία

5.1 Η νομοθεσία της κοινωνικής πολιτικής	36
5.2 Το νομικό πλαίσιο προστασίας των κακοποιημένων γυναικών	38
5.3 Νομικά δικαιώματα θύματος	40
5.4 Περίπτωση αίτησης διαζυγίου	40
5.5 Η ζωή μετά την κακοποίηση	41

Κεφάλαιο 6ο

6.1 Η Τοπική Αυτοδιοίκηση ως δημόσιος φορέας «πλησίον» των κακοποιημένων γυναικών	42
6.2 Ξενώνες Φιλοξενίας	43
6.3 Συμβουλευτικά Κέντρα	44
6.4 Τηλεφωνική Γραμμή SOS 15900	46

Κεφάλαιο 7ο

7.1 Επίσημοι φορείς και οργανώσεις	49
--	----

Κεφάλαιο 8ο

8.1 Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναικών Δήμου Καλαμάτας	50
8.2 Στελέχωση και λειτουργία	51
8.3 Χρηματοδότηση	53
8.4 Στατιστικά στοιχεία	54
8.5 Δράσεις έτους 2016	55

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΕΡΕΥΝΑ

Κεφάλαιο 9ο

Μεθοδολογία της έρευνας.....	57
------------------------------	----

Κεφάλαιο 10ο

Οι απόψεις ειδικών επιστημόνων ως προς το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας Κέντρου Συμβουλευτικής Στήριξης Καλαμάτας	59
--	----

Κεφάλαιο 11^ο

Καταγραφή επιστημονικής εμπειρίας ιατρού σε θέματα ενδοοικογενειακή βίας67

Κεφάλαιο 12^ο

12.1 Ερευνητική προσέγγιση70

Αξιολόγηση έρευνας

Κεφάλαιο 13^ο

13.1 Μύθοι και πραγματικότητα για την κακοποίηση των γυναικών90

13.2 Ο κύκλος της βίας93

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ94

ΕΠΙΛΟΓΟΣ101

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ104

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ108

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

- Α.Μ.Ε.Α.: Άτομα Με Ειδικές Ανάγκες
Γ.Γ.Ι.Φ.: Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων
Ε.Ε.Τ.Α.Α.: Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης
Ε.Ι.Ε.: Ελληνική Ιατροδικαστική Εταιρία
Ε.Σ.Α.: Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση
ΕΛ.ΑΣ.: Ελληνική Αστυνομία
ΕΝ.ΠΕ: Ένωση Περιφερειών
ΕΣΠΑ: Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
Κ.Δ.Κ.: Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων
Κ.Ε.Δ.Ε.: Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας
Κ.Ε.Θ.Ι: Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας
Μ.Κ.Ο.: Μη Κυβερνητική Οργάνωση
Μ.Μ.Ε: Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
Ν.Π.Δ.Δ.: Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου
Ν.Π.Ι.Δ.: Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου
Ο.Θ.Δ.: Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων
Ο.Τ.Α.: Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Π.Δ.: Προεδρικό Διάταγμα
Π.Ε.Π.: Παρατηρητήριο Ευρωπαϊκής Πολιτικής
Π.Ε.Π.: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Π.Κ.Ι.: Περιφερειακά Κέντρα Ισότητας
Σ.Κ.Γ.: Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναικών
Σ.Κ.Κ.Γ.: Συμβουλευτικό Κέντρο Κακοποιημένων Γυναικών
Σ.Κ.Λ.Ε.: Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδας
Τ.Α.: Τοπική Αυτοδιοίκηση
ΤΟΠΣΑ: Τοπικά Σχέδια για την Απασχόληση
ΥΠ.ΕΣ.: Υπουργείο Εσωτερικών